

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Inventarizace majetku a závazků - způsob, termín, dokumentace

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Lenka MÜLLEROVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Oldřich BARTUŠEK**

Znojmo, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Inventarizace majetku a závazků – způsob, termín, dokumentace* vypracovala samostatně pod vedení Ing. Oldřicha Bartuška, a uvedla v seznamu použité literatury všechny použité literární a odborné zdroje.

Ve Znojmě dne 29. 4. 2016

.....

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce, panu Ing. Oldřichu Bartuškoví, za odborné vedení a konzultace, cenné připomínky a rady, kterými přispěl k vypracování bakalářské práce. Mé poděkování dále patří paní Bc. Alici Mikulkové za její ochotu a vstřícnost při poskytování informací potřebných pro vypracování praktické části.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Lenka MÜLLEROVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Inventarizace majetku a závazků - způsob, termín, dokumentace
Název (v angličtině)	Assets and liabilities inventory - methods, terms, documentation

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Zhodnocení a porovnání činnosti vybraného podniku z hlediska inventarizace, zjištění přínosů jednotlivých postupů a návrh na vylepšení celého procesu inventarizace ve vybrané společnosti.

Postup práce:

1. Teoretický popis postupů fyzické a dokladové inventury ve společnosti vycházející z právní úpravy a odborné literatury.
2. Představení společnosti, u které bude provedena analýza inventarizace.
3. Popsání procesu inventarizace v konkrétní společnosti.
4. Porovnání procesu a výsledků inventarizace s obecně platnými předpisy a zásadami. Identifikace rozdílů, chyb a nedostatků ve zpracování inventarizace. Doporučení nápravných opatření.

Metody: Analýza, vlastní porovnání, písemné informace a rozhovory s vedoucími pracovníky společnosti.

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. CHALUPA, Rostislav a kol. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2015*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 416 s. ISBN 978-80-7263-933-5.
2. RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2015*. 15. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 1120 s. ISBN 978-80-7263-924-3.
3. SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Inventarizace - praktický průvodce*. 7. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 408 s. ISBN 978-80-7263-783-6.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2016

Lenka MÜLLEROVÁ
student

Ing. Oldřich BARTUŠEK
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVĚ Znojmo

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá inventarizací majetku a závazků, konkrétně se zaměřuje na způsob, termíny a dokumentaci. Tato práce je rozčleněna na teoretickou a praktickou část. Ve své teoretické části popisuje druhy a termíny inventarizací, nároky na dokumentaci, průběh inventarizace a vysvětlení základních pojmů, které s inventarizací souvisejí. Praktická část analyzuje samostatnou inventarizaci majetku a závazků ve vybrané účetní jednotce. V této části je hlavním úkolem popsat jak probíhá inventarizace u vybraných druhů majetku a závazků. Na základě získaných informací se porovnává proces a výsledky inventarizace ve vybrané účetní jednotce s obecně platnými předpisy a zásadami.

Klíčová slova: inventarizace, majetek, závazky

Abstract

The bachelor thesis deals with inventory taking, in particular the method, deadlines and documentation. The paper is divided into a theoretical and a practical part. In the theoretical part, inventory taking types and deadlines are described, along with the documentation requirements, the procedure of inventory taking and an explanation of the essential terms related to inventory taking. The practical part analyzes the inventory taking itself in a selected accounting entity. The main aim of this part is to describe the way inventory taking is carried out with specific types of assets and liabilities. Based on the obtained information, the procedure and result of the inventory taking in the selected accounting entity are compared to the general regulations and principles.

Key words: inventory taking, assets, liabilities

Obsah

1	ÚVOD.....	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1	Vymezení pojmu inventarizace majetku a závazků v související legislativě	11
3.1.1	Právní úprava inventarizace.....	11
3.1.2	Ustanovení účetních předpisů ze ZoÚ ve vztahu k inventarizacím.....	11
3.1.3	Pojem inventarizace	15
3.2	Cíl inventarizace.....	16
3.3	Druhy inventarizací.....	16
3.3.1	Podle způsobu provedení inventury.....	16
3.3.2	Podle vztahu k účetní závěrce.....	17
3.3.3	Podle okamžiku provedení.....	17
3.3.4	Podle povinnosti provedení inventarizace	18
3.4	Příprava inventarizace	19
3.5	Sestavení inventarizační komise	19
3.6	Termíny inventarizací	20
3.7	Nároky na dokumentaci	21
3.8	Dokumenty	22
3.9	Způsob oceňování inventarizování majetku a závazků.....	25
3.10	Inventarizační rozdíly a vypořádání	25
3.10.1	Účtování vybraných inventarizačních rozdílů	28
3.11	Shrnutí teoretické části.....	30
4	PRAKTICKÁ ČÁST	31
4.1	Představení organizace.....	31

4.1.1	Předmět podnikání	31
4.1.2	Organizační struktura.....	32
4.2	Vnitropodnikové směrnice	32
4.3	Proces inventarizace.....	32
4.3.1	Inventarizační komise	32
4.3.2	Druh a termíny inventarizace.....	33
4.3.3	Předmět inventarizace	34
4.3.4	Inventarizační písemnosti	36
4.4	Realizace inventarizace vybraných druhů majetku a závazků v ÚJ	37
4.4.1	Fyzická inventura.....	37
4.4.2	Dokladová inventura.....	42
4.5	Inventarizační zjištění	44
5	ZÁVĚR	49
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	50
7	SEZNAM TABULEK	52
8	SEZNAM PŘÍLOH.....	52
9	PŘÍLOHY	53

1 ÚVOD

Jako téma bakalářské práce byla zvolena Inventarizace majetku a závazků zaměřená na způsob, termíny a dokumentace. Protože je inventarizace nedílnou součástí přípravy na účetní závěrku, měl by se na ní brát velký ohled. Aby bylo možné prokázat účetní závěrku společnosti za správnou, průkaznou a hlavně úplnou, musí být náležitě provedena právě inventarizace.

Inventarizace majetku a závazků je porovnávání skutečného stavu majetku a závazků se stavem, který je zjištěný v účetnictví nebo v jiné evidenci. Mimo jiné může při inventarizaci docházet ke zjištění aktuálních stavů majetku, využití majetku, míry opotřebení, apod. Dalším argumentem, proč by měla být inventarizace správně provedena, je fakt, že jedním ze zásadních základů pro hodnocení činnosti účetní jednotky je rozvaha. I tento finanční výkaz musí zahrnovat věrohodné údaje, které se zakládají na skutečnosti. Poté může účetní jednotka posoudit i finanční postavení na trhu.

Jelikož se inventarizace provádí každý rok, je proces inventarizace majetku a závazků účetními jednotkami velice podceňován a tím pádem dochází k různým chybám. K chybám u inventarizace většinou dochází kvůli časové náročnosti nebo také na základě toho, že se proces opakuje jednou za rok a zaměstnanci ji ne vždy provádějí pečlivě a svědomitě, jak by bylo potřebné. Z tohoto důvodu byla vybrána konkrétní účetní jednotka, aby bylo zjištěno, jakou pozornost věnují inventarizaci majetku a závazků právě tam. A v případě, že v jednotlivých krocích při vyhodnocení inventarizace se vyskytnou nedostatky, bude navrženo případné zlepšení.

Je tedy patřičné, že inventarizace je právem definována jako významný a nezastupitelný nástroj vnitřního kontrolního systému, protože funkce inventarizace má mnohem širší pojetí než jen kontrolovat zda sedí účetní stav se stavem v účetnictví.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem práce je na základě teoretických poznatků analyzovat a vyhodnotit proces inventarizace ve vybrané společnosti. Na závěr se porovná, zda účetní jednotka pracuje s obecně platnými předpisy a zásadami.

V teoretické části bude vymezena právní úprava, kterou se řídí inventarizace majetku a závazků. Bude popisován průběh inventarizace, druhy inventarizace a termíny, kterými se musí účetní jednotka řídit před zahájením i po skončení inventarizace. Vysvětleny budou i základní pojmy, se kterými se u inventarizace setkáváme, jako například průběžná a periodická inventarizace, inventurní soupis, inventarizační zápis a rozdíl mezi inventarizací a inventurou. A nakonec budou objasněny inventarizační rozdíly a následné účtování vybraných inventarizačních rozdílů.

Praktická část se zaměří na vybranou účetní jednotku. V první řadě bude společnost charakterizována, dále pak bude popisován proces inventarizace od sestavení inventarizační komise, přes inventarizační písemnosti, až k realizaci inventarizace. To vše bude probíhat na základě pozorování a rozhovorů se zaměstnanci společnosti. Samostatná inventarizace bude provedena pouze u vybraných druhů majetku a závazků. V závěru praktické části bude vyhodnoceno inventarizační zjištění a jejich následující vypořádání.

Na základě získaných informací vybrané účetní jednotky bude vyhodnoceno, zda společnost postupuje v souladu s platnými předpisy a zásadami, ale také s vnitropodnikovými směnicemi. V případě různých nedostatků a závad bude společnosti navrženo náležité doporučení na jejich odstranění.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Vymezení pojmu inventarizace majetku a závazků v související legislativě

3.1.1 Právní úprava inventarizace

Mezi základní právní úpravy, které upravují inventarizace ať už přímo nebo nepřímo patří

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- Vyhláška č. 500/2002 Sb.
- České účetní standardy pro podnikatele
- Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků¹

3.1.2 Ustanovení účetních předpisů ze ZoÚ ve vztahu k inventarizacím

Zákon o účetnictví v § 6 odst. 3 říká:

„Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky podle § 29 a 30.“²

Zákon o účetnictví v § 8 odst. 4 uvádí:

„Účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné (§ 33a) a účetní jednotka provedla inventarizaci.“³

¹ RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. 14. akt. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1114 s. ISBN 978-80-7263-853-6, s. 15

² § 6 odst. 3 zákona o účetnictví

³ § 8 odst. 4 zákona o účetnictví

Zákon o účetnictví § 29 stanovuje:

- (1) „Účetní jednotky inventarizací zjišťují skutečný stav veškerého majetku a závazků a ověřují, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví a zda nejsou dány důvody pro účtování o položkách podle § 25 odst. 3. Inventarizaci účetní jednotky provádějí k okamžiku, ke kterému sestavují účetní závěrku jako řádnou nebo mimořádnou (dále jen „periodická inventarizace“). V případech uvedených v odstavci 2 účetní jednotky mohou provádět inventarizaci i v průběhu účetního období (dále jen „průběžná inventarizace“). Ustanovení o provádění inventarizací podle zvláštních předpisů nejsou tímto dotčena.
- (2) Průběžnou inventarizací mohou účetní jednotky provádět pouze u zásob, u nichž účtují podle druhů nebo podle míst jejich uložení nebo hmotně odpovědných osob, a dále u dlouhodobého hmotného movitého majetku, jenž vzhledem k funkci, kterou plní v účetní jednotce, je v soustavném pohybu a nemá stálé místo, kam náleží. Termín této inventarizace si stanoví sama účetní jednotka. Každý druh zásob a uvedeného hmotného majetku musí být takto inventarizován alespoň jednou za účetní období.
- (3) Účetní jednotky jsou povinny prokázat provedení inventarizace u veškerého majetku a závazků po dobu 5 let po jejím provedení.
- (4) Požadavky na organizační zajištění a způsob provedení inventarizace u vybraných účetních jednotek, včetně bližších podmínek inventarizace položek jiných aktiv a jiných pasiv stanová prováděcí právní předpis.“⁴

Zákon o účetnictví v § 30:

- (1) „Účetní jednotky zjišťují při inventarizace skutečné stavy majetku a závazků a zaznamenávají je v inventurních soupisech. Tyto stavy zjišťují
 - a) fyzickou inventurou u majetku, u kterého lze vizuálně zjistit jeho existenci, nebo

⁴ § 29 zákona o účetnictví

- b) dokladovou inventurou u závazků a majetku, u kterého nelze vizuálně zjistit jeho existenci, a to včetně jiných aktiv, jiných pasiv a skutečností účtovaných v knize podrozvahových účtů.
- (2) Účetní jednotky při inventarizaci postupují tak, že provádějí jednu nebo více inventur a ověřují, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu v účetnictví.
- (3) Účetní jednotky mohou při fyzické inventuře zjišťovat skutečný stav majetku počítáním, měřením, vážením a dalšími obdobnými způsoby, případně mohou využívat účetní záznamy, které prokazují jeho existenci.
- (4) Při periodické inventarizaci mohou účetní jednotky při zjišťování skutečného stavu stanovit den, ke kterému skutečný stav zjišťují a který předchází rozvahovému dni (dále jen „rozvahový den“), a mohou dokončit zjišťování skutečného stavu podle účetních záznamů, které prokazují přírůstky a úbytky majetku a závazků, které nastaly mezi tímto dnem a rozvahovým dnem.
- (5) Při průběžné inventarizaci se odstavec 4 použije obdobně.
- (6) Účetní jednotky při periodické inventarizaci
- a) mohou zahájit inventuru nejdříve čtyři měsíce před rozvahovým dnem,
 - b) ukončí inventuru nejpozději dva měsíce po rozvahovém dni.
- (7) Inventurní soupisy jsou průkazné účetní záznamy, které musí obsahovat
- a) skutečnosti podle odstavce 1, a to tak, aby bylo možno zjištěný majetek a závazky též jednoznačně určit,
 - b) podpisový záznam osoby odpovědné za zjištění skutečnosti podle písmene a) a podpisový záznam osoby odpovědné za provedení inventury,
 - c) způsob zjišťování skutečných stavů,
 - d) ocenění majetku a závazků při periodické inventarizaci k rozvahovému dni nebo i k rozhodnému dni, pokud jej účetní jednotka stanovila,
 - e) ocenění majetku a závazků při průběžné inventarizaci ke dni ukončení inventury nebo i k rozhodnému dni, pokud jej účetní jednotka stanovila,

- f) okamžik, ke kterému se sestavuje účetní závěrka,
 - g) rozhodný den, pokud jej účetní jednotka stanovila,
 - h) okamžik zahájení a okamžik ukončení inventury.
- (8) Při průběžné inventarizaci mohou být inventurní soupisy podle odstavce 7 nahrazeny průkazným účetním záznamem o provedení fyzické inventury a o vyúčtování inventarizačních rozdílů.
- (9) Pro inventarizaci kulturních památek, sbírek muzejní povahy a archeologických nálezů se ustanovení odstavců 1 až 8 použijí pouze v rozsahu, v jakém je účetní jednotka schopna zajistit inventarizaci tohoto majetku společně s plněním zvláštních povinností o zjišťování skutečného stavu tohoto majetku. Požadavky na organizační zajištění a způsob provedení inventarizace kulturních památek, sbírek muzejní povahy a archeologických nálezů stanoví prováděcí právní předpis.
- (10) Inventarizační rozdíly se rozumí rozdíly mezi skutečným stavem a stavem v účetnictví, které nelze prokázat způsobem stanoveným tímto zákonem, kdy
- a) skutečný stav je nižší než stav v účetnictví a rozdíl se označuje jako manko, popřípadě schodech u peněžních hotovostí a cenin, nebo
 - b) skutečný stav je vyšší než stav v účetnictví a rozdíl se označuje jako přebytek.
- (11) Inventarizační rozdíly vyúčtují účetní jednotky do účetního období, za které se inventarizací ověřuje stav majetku a závazků.
- (12) Ustanovení týkající se inventarizace majetku a závazků se použijí i pro inventarizaci jiných aktiv a jiných pasiv, včetně skutečností účtovaných v knize podrozvahových účtů.⁵

⁵ § 30 zákona o účetnictví

3.1.3 Pojem inventarizace

Pojem inventarizace není obsažen v zákoně o účetnictví přímou definicí. Pokusili se o to, ale různí autoři publikací o účetnictví, kteří se sice liší ve výkladu pojmu. Podle Ing. Vladimíra Schiffera (Schiffer, 2005, s. 28–29) obsah inventarizace majetku a závazků zahrnuje tyto činnosti:

- zajištění skutečného stavu majetku a závazků fyzickou nebo dokladovou inventurou (popř. oběma inventurami),
- zapsání skutečných stavů v inventurních soupisech v patřičném množství a ocenění či počtu, popř. vystavení dalších podkladů,
- porovnání zjištěných skutečných stavů se stavy jednotlivých složek majetku a závazků podle účetnictví, vykázanými na příslušných analytických nebo syntetických účtech, a vyčíslení inventarizačních rozdílů (mank nebo přebytků),
- vypořádání inventarizačních rozdílů včetně provedení příslušných zápisů v účetních knihách,
- zhodnocení stavu majetku se zřetelem k poklesu jeho ceny s tím, že při přechodném (dočasném) snížení této ceny se uvedou či zjistí opravné položky vyjadřující rizika, ztráty nebo znehodnocení příslušného druhu majetku.⁶

Je vhodné upozornit na pojmovou odlišnost slov **inventura** a **inventarizace**. Zatímco inventurou se obecně rozumí zjištění skutečného stavu majetku a závazků k určitému dni u jednotlivých složek (např. inventura materiálu na skladě ke dni 31. 12.), zahrnuje pojem inventarizace celý soubor prací, spojený s přípravou na zjištění skutečného stavu, s provedenou inventurou, tzn. zjištění skutečného stavu majetku a závazků a vyhotovení inventurních soupisů, dodatečných inventurních soupisů a inventurních zápisů a přehledu inventarizačních rozdílů, s vyšetřením příčin vzniku inventarizačních rozdílů a s vypracováním návrhu na vypořádání těchto rozdílů pro vedení účetní jednotky.⁷

⁶ SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. Praha: Bova Polygon, 2005. 336 s. ISBN 80-7273117-3, s. 28.

⁷ SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Inventarizace – praktický průvodce*. 6. Rozš. vyd. Praha: ANAG, 2011. 360 s. ISBN 978-80-7263-652-5, s. 84.

3.2 Cíl inventarizace

Cílem inventarizace je ověřit věcné správnosti a průkaznosti účetnictví, kde se zjišťuje, zda stav majetku a závazků, vyjádřený v účetnictví odpovídá skutečnosti ke konci účetního období.⁸

Povinnost inventarizovat majetek a závazky ukládá účetním jednotkám ustanovení § 6 odst. 3 zákona o účetnictví.⁹

Přeci účetnictví je v podmínkách tržního hospodářství pro podnikatele nezastupitelné, protože musí podávat věrný obraz o stavu a struktuře majetku, čistého obchodního jmění, výsledcích podnikatelské činnosti a finanční situaci podniku. Jelikož zákon o účetnictví upravuje základní předpoklady průkaznosti a věrohodnosti účetnictví, mezi něž nesporně patří i inventarizace. Inventarizace se chápe především jako nástroj průkaznosti účetnictví, jehož evidenční stav a ocenění majetku a závazků ke dni účetní závěrky odpovídá skutečnosti, resp. věcně zobrazuje skutečnosti, které jsou jeho předmětem. Zákon o účetnictví také přikládá inventarizacím významné poslání zejména v souvislosti s účetní závěrkou, již sestavují účetní jednotky k poslednímu dni účetního období, neboť hlavně řádné provedení inventarizace majetku a závazků je jedním ze základních předpokladů věcné správnosti účetní závěrky.¹⁰

3.3 Druhy inventarizací

Jsou různé druhy inventarizací, které mohou účetní jednotky provádět. Dají se členit:

3.3.1 Podle způsobu provedení inventory

- fyzická inventura
- dokladová inventura

⁸ RUBÁKOVÁ, Věra. *Účetnictví pro úplné začátečníky* 2010. 4. Vyd. Praha: GRADA, 2010. 192 s. ISBN 978-80-247-3299-2, s. 61.

⁹ VOJTEK, Ivan, 2013. Inventarizace. In: *Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály* - [online]. Praha: Verlag Dashöfer, 4. 3. 2013 [cit 2015-11-26]. Dostupné z: http://www.du.cz/33/inventarizace-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Epi9_SRKsm7DKYLE0S2G0W0/?query=inventarizace&serp=1

¹⁰ SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. Praha: Bova Polygon, 2005. 336 s. ISBN 80-7273117-3, s. 11-12.

Fyzická inventura se provádí zejména u majetku hmotné povahy, jehož množství je evidováno v kusech, kilogramech, metrech, litrech nebo jiných fyzikálních jednotkách. Jedná se především o dlouhodobý hmotný majetek, pokladní hotovost, materiál a zboží ve skladě. Při fyzické inventuře se skutečné stavy zjišťují počítáním, vážením nebo měřením. Když není jednoduché, nebo je dokonce nemožné majetek tímto způsobem zjistit, lze použít technický propočet. Na základě tohoto propočtu se nejčastěji zjišťuje stav např. hromady písku, hlíny nebo kamenů.

Dokladová inventura se provádí v případech, kdy účetní jednotce místo uložení nebo povaha majetku či závazků nedovoluje provést inventuru fyzickou. Především se jedná o pohledávky, závazky, časové rozlišení, peněžní prostředky na bankových účtech a rezervy. Dokladová inventura porovnává účetní stav s určitým vyjádřením stavu v dokladech, dopisech, listinách a jiných písemnostech.

3.3.2 Podle vztahu k účetní závěrce

- řádná inventarizace
- mimořádná inventarizace

Řádná inventarizace se provádí při příležitosti sestavení účetní závěrky a slouží především k průkaznosti účetních knih.

Mimořádná inventarizace se provádí při jiné příležitosti než sestavení účetní závěrky, slouží k ověření existence majetku a závazků po mimořádných událostech, jakou jsou např. živelné pohromy, krádeže či vloupání nebo při personálních změnách spojených s osobní hmotnou odpovědností.¹¹

3.3.3 Podle okamžiku provedení

- periodická inventarizace
- průběžná inventarizace

¹¹ STROUHAL, Jiří a Renáta ŽIDLICKÁ. *Účetnictví 2008: Velká kniha příkladů*. Brno: Computer Press, 2008. 501 s. ISBN 978-80-251-1910-5, s. 230-231.

Periodická inventarizace se rozlišuje podle okamžiku provedení inventarizace majetku a závazků. V první řadě se jedná o inventarizace, kterou účetní jednotky provádějí v souvislosti s řádnou účetní závěrkou, to znamená ke konci účetního období. V druhé řadě se jedná o inventarizaci, kterou jsou účetní jednotky povinny provést v souvislosti s mimořádnou účetní závěrkou.

Průběžnou inventarizaci mohou účetní jednotky provádět i v průběhu účetního období, ovšem pouze u zásob, u nichž účtují podle druhů, nebo podle míst jejich uložení nebo hmotně odpovědných osob, dále u dlouhodobého hmotného movitého majetku, jenž vzhledem k funkci, kterou plní v účetní jednotce, je v soustavném pohybu a nemá stálé místo, kam náleží. U průběžné inventarizace si její termín stanoví účetní jednotka sama, s ohledem na majetek, kterého se průběžná inventarizace týká, a vzhledem ke svým specifickým potřebám. Pokud účetní jednotka využívá možnosti dané zákonem o účetnictví, je nutné dodržet povinnost, že tento majetek musí být inventarizován alespoň jednou za účetní období.¹²

I.Narsis uvádí ve své knize výhody průběžné inventarizace. Mezi které například řadí, že nad skladem se vykonává neustále podrobná a spolehlivá kontrola. Vyhýbá se dislokaci produkce, která vzniká, když jsou zásoby kontrolovány najednou. Chyby a nesrovnalosti se dají snadno nalézt a napravit, což nabízí příležitost pro prevenci návratu v mnoha případech. A vzhledem k tomu, že se práce provádějí systematicky, jsou údaje obecně spolehlivé.¹³

3.3.4 Podle povinnosti provedení inventarizace

- obligatorní inventarizace
- fakultativní inventarizace

Obligatorní inventarizace má své poslání a termín jejich provedení stanoveno zákonem.

¹² SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Inventarizace – praktický průvodce*. Praha: ANAG, 2011. 360 s. ISBN 978-80-7263-652-5, s. 132.

¹³ NARSIS, I. *Theory In Cost Accounting*. India: Atlantic, 2009. 208 p. ISBN 978-81-269-1037-3, p. 47-48

Fakultativní inventarizace jsou plně v kompetenci účetní jednotky z hlediska poslání, obsahu i termínů jejich provádění. Fakultativní inventarizace slouží účetní jednotce nejen k ověření údajů sledovaných v účetnictví, ale i údajů účtovaných mimoúčetně, a to kdykoliv v průběhu účetního období a ke kterémukoliv datu.¹⁴

3.4 Příprava inventarizace

Přípravou inventarizace se rozumí zahajovací etapa procesu inventarizace. Tento proces je zcela v kompetenci účetní jednotky. I přes to musí účetní jednotka vycházet z platných právních předpisů.

Účetní jednotky by měli celý proces inventarizace souhrnně zahrnout ve vnitropodnikových směrnících.

3.5 Sestavení inventarizační komise

Při sestavování inventarizační komise se účetní jednotka usměřňuje vyhláškou č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, konkrétně se jedná o § 4.

Příslušný výběr a složení inventarizační komise má velký význam pro řádné provedení inventarizace. Otázka výběru pracovníků určených k provádění inventarizací je v pravomoci účetní jednotky a měla by být řešena ve vnitropodnikovém předpisu.¹⁵ Počet a velikosti inventarizačních komisí závisí na rozsahu inventarizace, organizační struktura účetní jednotky a druhu inventarizovaného majetku. Většinou je jmenováno několik dílčích inventarizačních komisí, které jsou minimálně dvoučlenné. Pro dokladovou inventuru může postačovat jedna osoba. V ústřední inventarizační komisi se pak sbíhají záznamy dílčích inventarizačních komisí.¹⁶

¹⁴ SCHFFER, Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. Praha: Bova Polygon, 2005. 336 s. ISBN 80-7273-117-3, s. 29.

¹⁵ SVOBODA, Patrik a Hana BOHUŠOVÁ, 2007. *Inventarizace majetku a závazků*. In: *Daňáři online* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 1. 11. 2007 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d2820v3638-inventarizace-majetku-a-zavazku/?search_query=\\$index=246](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d2820v3638-inventarizace-majetku-a-zavazku/?search_query=$index=246)

¹⁶ BŘEZINOVÁ, Hana. *Základy účetnictví: Distanční studijní opora*. 1. vydání. Znojmo: SVŠE, 2013. 151 s. ISBN 978-80-87314-37-1.

V účetních jednotkách mohou být pro účely inventarizace určeni:

- Dílčí inventarizační komise (DIK) – jedná se o výkonné orgány určené ke zjištění skutečného stavu majetku (požadavkem je, aby alespoň jeden člen komise znal inventarizovaný majetek, na druhé straně však musí v komisi být člen, který není na prováděné inventarizaci žádným zvláštním způsobem zainteresován). Způsob výběru pracovníků DIK je v pravomoci účetní jednotky a měl by být popsán ve vnitropodnikové směrnici.
- Ústřední inventarizační komise – jedná se o řídicí, kontrolní a poradní orgán, který nese odpovědnost za průběh inventarizace.
- Pracovníci k provedení dokladové inventury majetku a závazků.¹⁷

3.6 Termíny inventarizací

Ze zákona je účelem inventarizace ověření skutečného stavu majetku a závazků s účetním stavem po uzávěrce účetních knih, tj. ke dni sestavení roční účetní závěrky. To znamená, že je vyžadováno provedení řádné inventarizace **jedenkrát ročně**, vždy na konci účetního období, podle toho, zda se účetní jednotka řídí hospodářským rokem nebo zda je její účetní období shodné s rokem kalendářním. Účetní jednotky mají povinnost provádět inventarizace ke shodnému okamžiku, ke kterému sestavují účetní závěrku.

Nutnost provést inventarizace není ve většině účetních jednotek oblíbeným úkolem, ať už z pohledu náročnosti nebo velmi pracné agendy, která je spojena s ověřením skutečného stavu veškerého majetku. Dále musí být naplánováno personální zajištění a stanoven harmonogram inventarizačních prací. Zákon pamatuje na složitost zajištění inventarizace, a proto umožňuje účetním jednotkám určitou flexibilitu v termínu jejího provedení. Není-li účetní jednotka schopna provést inventuru majetku a závazků k rozvahovému dni, má možnost si zvolit jiný den zjišťování skutečného stavu, avšak tento den musí předcházet

¹⁷ SVOBODA, Patrik a Hana BOHUŠOVÁ, 2007. Inventarizace majetku a závazků. In: *Daňáři online* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 1. 11. 2007 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d2820v3638-inventarizace-majetku-a-zavazku/?search_query=\\$index=246](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d2820v3638-inventarizace-majetku-a-zavazku/?search_query=$index=246)

rozvahový den. Inventura při provedení periodické inventarizace může být zahájena nejdříve **čtyři měsíce před rozvahovým dnem** a dokončena nejpozději **dva měsíce po rozvahovém dni**.

Termín průběžné inventarizace si může účetní jednotka stanovit v průběhu celého účetního období před rozvahovým dnem.

V případech, kdy se den inventury neshoduje s rozvahovým dnem, musí být pochopitelně skutečný stav upraven pomocí dokladové inventury o položky přírůstku a úbytků, které nastaly mezi dnem provedení inventury a rozvahovým dnem.

Účetní jednotky by neměli zapomínat na zákonnou povinnost, podle které musejí být schopné prokázat provedenou inventarizaci u veškerého majetku a závazků v horizontu **následujících pěti let** po provedení inventury. Tím je míněno uchování vyhotovených a řádně podepsaných inventurních soupisů.¹⁸

3.7 Nároky na dokumentaci

Právní úprava inventarizačních písemností

Zákon o účetnictví v § 30 odst. 1 stanoví, že zjištěné stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech.

Dále dle nově vloženého odstavce 7 v § 30 zákon o účetnictví stanovuje:

„Inventurní soupisy jsou průkazné účetní záznamy, které musí obsahovat:

- a) skutečnosti podle odstavce 1, a to tak, aby bylo možno zjištěný majetek a závazky též jednoznačně určit,*
- b) podpisový záznam osoby odpovědné za zjištění skutečností podle písmene a) a podpisový záznam osoby odpovědné za provedení inventury,*
- c) způsob zjišťování skutečných stavů,*

¹⁸ ŠPIČKOVÁ, Markéta a Blanka ŠPIČKOVÁ, 2012. Důležitost inventarizace majetku a závazků. In: Účetní kavárna [online]. 27. 9. 2012 [cit. 2015-11-26]. Dostupné z: http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d39744v49767-dulezitosť-inventarizace-majetku-a-zavazku/?search_query=Inventarizace+majetku+a+z%C3%A1vazk%C5%AF&search_results_page=

- d) *ocenění majetku a závazků při periodické inventarizaci k rozvahovému dni nebo i k rozvahovému dni, pokud jej účetní jednotka stanovila,*
- e) *ocenění majetku a závazků při průběžné inventarizaci ke dni ukončení inventury nebo i k rozvahovému dni, pokud jej účetní jednotka stanovila,*
- f) *okamžik, ke kterému se sestavuje účetní závěrka,*
- g) *rozhodný den, pokud jej účetní jednotka stanovila,*
- h) *okamžik zahájení a okamžik ukončení inventury.*¹⁹

3.8 Dokumenty

Inventurní soupis

Vzhledem k tomu, že ve smyslu zákona o účetnictví je třeba provedení inventarizace v případě potřeby prokázat, musí mít účetní jednotka k dispozici patřičné důkazy v písemné podobě. Mezi základní důkazy v tomto směru patří inventurní soupisy, které mají v písemné formě a souvislé (ucelené) položkové řadě zachytit skutečné stavy majetku a závazku, zjištěné inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy, popř. nehmotné povahy, nebo dokladovou u závazků a u ostatních složek majetku, u nichž nelze provést fyzickou inventuru. Takovéto písemnosti musejí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace. Řádně vyhotovené inventurní soupisy patří tedy jednoznačně mezi nejdůležitější a základní, resp. obligatorní písemnosti každé inventarizace.²⁰ Následující Tabulka č. 1 znázorňuje, jakou mohou mít inventurní soupisy strukturu nebo například obecnou formu.

¹⁹ § 30 odst. 7 zákon o účetnictví

²⁰ SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. Praha: Bova Polygon, 2005. 336 s. ISBN 80-7273-17-3, s. 149-150.

Inventární čísla jako nástroj ochrany majetku a inventarizace

Nabízí se jistě řada možností, jak chránit majetek účetní jednotky. Nenáročným a přitom účinným nástrojem ochrany tohoto majetku jsou inventární čísla, jejichž existence má značný význam i pro usnadnění inventarizace příslušného majetku. Inventární čísla slouží především pro snadnou identifikaci, tj. zjištění totožnosti jednotlivých inventárních předmětů jako základních evidenčních jednotek v rámci hmotného investičního majetku a drobného hmotného majetku.²¹

Inventarizační zápisy

Inventarizační komise musela dříve vyhotovit inventarizační zápis. Nyní zákon o účetnictví nic takového nepožaduje, ale ani nezakazuje. Záleží tedy jen na rozhodnutí účetní jednotky, zda vyhotoví inventarizační zápis jakou součást či přílohu inventurního soupisu. Jinak se i inventarizačním zápise uvádí např. způsob zjišťování skutečných stavů, přehled vyhotovených inventurních soupisů, příčiny zjištěného inventarizačního rozdílu, apod.²²

Prohlášení odpovědných osob

Mezi doporučené inventarizační písemnosti se řadí prohlášení odpovědných osob, které může být užitečné pro účetní jednotku. Jedná se o písemné vyjádření ke zjištěným inventarizačním rozdílům od odpovědných osob za majetek. Vždyť jde o informace a údaje, které mohou zvýšit věrohodnost a průkaznost inventarizací.²³

²¹ SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. Praha: Bova Polygon, 2005. 336 s. ISBN 80-7273-17-3, s. 73-74.

²² SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace v praxi – otázky a odpovědi*. Praha: GRADA, 2006. 292 s. ISBN 80-247-1921-5, s. 78-79.

²³ SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. Praha: Bova Polygon, 2005. 336 s. ISBN 80-7273-17-3, s. 160.

Tab. č. 1 Příklad obecné formy inventurního soupisu

Inventurní soupis
Účetní jednotka IČ
Název:
Sídlo
Druh majetku, včetně identifikátoru:
Ocenění majetku a závazků k okamžiku ukončení inventury:
Umístění majetku:
Jména pracovníků odpovědných za majetek:
Inventarizace provedena ke dni:
Okamžik zahájení a okamžik ukončení inventarizace:
Způsob zjišťování skutečného stavu majetku:
Přehled vyhotovených inventurních soupisů:
- číslo syntetického účtu
- počet stran
Zjištěné inventarizační rozdíly v množství a v Kč:
Vyjádření pracovníků odpovědných za majetek k příčinám vzniku inventarizačních rozdílů:
Návrh inventarizační komise na vypořádání inventurních rozdílů s uvedením částek zaviněných mank:
Zjištění a návrhy na opatření od inventarizační komise k inventarizovanému majetku (závazků) zejména:
a) ke stanovení hmotné odpovědnosti
b) k zajištění ochrany a využívání majetku
c) ke stavu a kvalitě majetku
d) k bezpečnosti práce
a další návrhy, které jsou součástí inventarizační směrnice.

Zdroj: SVOBODOVÁ, 2011, s. 130

3.9 Způsob oceňování inventarizování majetku a závazků

Použitý způsob ocenění majetku a závazků přímo ovlivňuje inventarizovaný majetek a závazky a samozřejmě i údaje účetnictví a účetní závěrky. Oceňování představuje zásadní problém nejen při inventarizaci, ale i v účetnictví vůbec.²⁴

Oceňování majetku a závazků a jeho způsoby jsou základním metodickým prvkem účetnictví, který ovlivňuje věcný obsah výsledku hospodaření účetní jednotky, a tím ovlivňuje i správnost účetnictví a správnost jeho údajů potřebných pro finanční analýzy a daňové účely.²⁵

Způsoby oceňování jsou zakotveny v zákoně o účetnictví a to konkrétně v § 24 až § 28.

3.10 Inventarizační rozdíly a vypořádání

Úkolem inventarizací majetku a závazků je zjistit skutečný stav a tento stav uvést do souladu s účetnictvím. Výsledkem inventarizačních prací jsou přitom inventarizační rozdíly zjištěné z porovnání skutečností a vedeným účetnictvím. Ale výsledkem mohou být i chyby, které se musejí před vyčíslením konečného inventarizačního rozdílu odstranit. Mezi další výsledky mohou patřit i jiné skutečnosti a poznatky, na které často účetnictví nereaguje. Za příklad se udává, že není nutno reagovat a ani reagovat nemusí na nutnost provedení opravy budovy či poškozených strojů a zařízení, nebo že v majetku účetní jednotky jsou evidovány již zmařené projekty pro výstavbu. Pak i zjištění opravných položek, pomocí nichž je nutno vzít zřetel na rizika a ztráty a znehodnocení, které se týká majetku a závazků a jsou účetním jednotkám na podkladě inventarizací známy ke dni sestavení účetní závěrky. Ne vždy tedy bude výsledkem jen číselné vyjádření rozdílu v množství a peněžních jednotkách mezi skutečností zjištěnou inventarizací a údaji účetnictví.

²⁴ SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Inventarizace - praktický průvodce*. 6. rozš. vyd. Praha: ANAG, 2011. 360 s. ISBN 978-80-7263-652-5, s. 137.

²⁵ SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Inventarizace - praktický průvodce*. 6. rozš. vyd. Praha: ANAG, 2011. 360 s. ISBN 978-80-7263-652-5, s. 143

Přesto je vhodné v této souvislosti zdůraznit, že nahlížení na inventarizační rozdíly a jejich přípuštění, tolerování, posuzování je výlučnou záležitostí uplatňování vlastnického práva.²⁶

„Formální správnost účetních zápisů v účetních jednotkách účtujících v podvojně soustavě je tedy zajištěna neprodyšně. Přesto tyto údaje nejsou naprosto spolehlivé, neboť popsaný vnitřní kontrolní systém účetnictví neumožňuje zjistit skutečný stav majetku a závazků. V hospodářském životě totiž dochází prakticky neustále k rozdílům mezi skutečností a účetními zápisy, jimiž se zobrazuje skutečný pohyb majetku a závazků v účetnictví. Rozdíly vznikají z různých důvodů, např.:

- z přirozených vlastností materiálu, nedokončených výrobků, výrobků, potravin a zboží, které se v některých případech rozprašují, vysychají apod., čímž ztrácejí na množství, popř. delším skladováním ztrácejí i na kvalitě,
- při normální manipulaci s výše uvedenými složkami majetku, tj. při jejich vykládání z dopravních prostředků a ukládání na sklad nebo při výdeji ze skladu; úbytky na množství vznikají v tomto případě přeléváním, přesypáváním, rozprachem, řezáním, rozbitím apod.,
- úmyslně, a to zcizením materiálu, zboží, výrobků nebo falšováním účetních dokladů,
- v důsledku škod na materiálu, potravinách, zboží, výrobku a jiných složkách majetku, ať již zaviněných či nezaviněných.

Podle uvedených příkladů je zřejmé, že účetnictví nemůže věrně zobrazovat skutečnosti, pokud nedojde k faktickému ověření této skutečnosti, jež je předmětem účetnictví a které může splnit jen řádně provedená inventarizace majetku a závazků.²⁷

²⁶ SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. Praha: Bova Polygon, 2005. 336 s. ISBN 80-7273-17-3, s. 185.

²⁷ SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. Praha: Bova Polygon, 2005. 336 s. ISBN 80-7273-17-3, s. 20-21.

Za inventarizační rozdíl, tj. rozdíl mezi stavem majetku a závazků evidovaným v účetnictví a skutečným stavem majetku a závazků zjištěným inventarizací, se považují výlučné případy vymezené v § 30 odst. 6 zákona o účetnictví, kdy:

- **skutečný stav je nižší** (manko, popř. schodek u peněžních hotovostí a cenin) než stav evidovaný v účetnictví a rozdíl mezi těmito stavy nelze doložit účetním dokladem nebo prokázat jiným způsobem stanoveným zákonem a není podepsána smlouva o hmotné odpovědnosti zaměstnance za svěřené prostředky
- **skutečný stav je vyšší** (přebytek), než je stav evidovaný v účetnictví, a rozdíl mezi těmito stavy nelze doložit účetním dokladem nebo prokázat jiným způsobem stanoveným zákonem.²⁸

Dalšími rozdíly zjištěnými při inventarizaci majetku a závazků mohou být ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob, které nejsou podle ustanovení § 30 odst. 6 písm. a) zákona o účetnictví mankem. Jedná se především o technologické a technické ztráty, které vznikají rozprachem nebo vyschnutím v rámci technologických úbytků ve výrobním, zásobovacím a odbytovém procesu do výše ekonomicky zdůvodněné normy stanovené účetní jednotkou. Každá účetní jednotka si určí ve svém vnitřním předpisu normy přirozených úbytků zásob pro příslušné účetní období.²⁹

Zjištěné rozdíly se musí vypořádat fakticky, to znamená, že se projednávají s odpovědnými pracovníky, kteří rozdíly zdůvodní a vyjádří se k nim. Poté se z hlediska úhrady dělí manka na:

- **nezaviněná** odpovědným pracovníkem, např. škody v důsledku živelných pohrom, vloupání, manka a škody v důsledku přirozených úbytků (= technologické ztráty), stanoví-li je majitel účetní jednotky a zohlední v nich vlivy, které nastávají nezávisle na hmotné odpovědnosti pracovníka, např. vysycháním ovoce a masa, rozprašování materiálu, hnití, drobné krádeže, manka do normy (přirozené úbytky),
- **zaviněné** odpovědným pracovníkem; jestliže má zaměstnanec s majitelem účetní jednotky uzavřenou dohodu o plné odpovědnosti, musí uhradit manko v plné výši.³⁰

²⁸ KOVALÍKOVÁ, Hana. *Vnitřní směrnice pro podnikatele*. 11. akt. vyd. Praha: ANAG, 2013. 439 s. ISBN 978-80-7263-824-6, s. 243-244.

²⁹ SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Inventarizace - praktický průvodce*. 6. rozš. vyd. Praha: ANAG, 2011. 360 s. ISBN 978-80-7263-652-5, s. 196.

³⁰ RUBÁKOVÁ, Věra. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2010*. 4. Vyd. Praha: GRADA, 2010. 192 s. ISBN 978-80-247-3299-2, s. 62.

Svobodová udává, že kontrola zjištěných inventarizačních rozdílů znamená v podstatě prověření správnosti výše zjištěných inventarizačních rozdílů.

Zejména je nutné prověřit:

- použití při ocenění inventarizačních rozdílů stejného způsobu ocenění, jakým byl příslušný majetek oceněn v účetnictví,
- přesnost a správnost zachycení veškerého majetku a závazků v účetnictví při dodržení principu věrného a poctivého zobrazení skutečností,
- zda byl porovnán zjištěný stav majetku a závazků se stavem zachyceným v účetnictví ke stejnému okamžiku, tímto okamžikem je především den, k němuž se sestavuje roční účetní závěrka,
- zda byly vyčísleny inventarizační rozdíly (manka a přebytky) v jednotkách množství a v peněžních jednotkách (v Kč).

3.10.1 Účtování vybraných inventarizačních rozdílů

1. třída – DLOUHODOBÝ MAJETEK

Chybějící dlouhodobý majetek

a) DHM odpisovaný	549, 582 / 08x
b) Dlouhodobý nehmotný majetek	549, 582 / 07x
c) DHM neodpisovaný	549, 582 / 03x

Daňově uznáno za předpokladu, že:

- jde o krádež způsobenou neznámým pachatelem
- jde o rozdíl v důsledku živelní pohromy
- je zaúčtován reciproční výnos, minimálně ve výši škody

Nově nalezený dlouhodobý majetek

a) Dlouhodobý nehmotný majetek	01x / 07x
b) DHM odpisovaný	02x / 08x
c) DHM neodpisovaný	03x / 413

2. třída – ZÁSoby

Úbytek do výše norem přirozených úbytků zásob

a) materiál	501 / 112
b) zboží	504 / 132
c) nedokončená výroba	611 / 121
d) výrobky	613 / 123

Manko 549 / 112, 132, 121, 123

Daňově uznáno pouze v případě, že se jedná o krádež způsobenou neznámým pachatelem, nebo jde o rozdíl v důsledku živelní pohromy, nebo je zaúčtován reciproční výnos, minimálně ve výši škody.

Přebytek

a) materiál, zboží	112, 132 / 648
b) nedokončená výroba, výrobky	121, 123 / 611, 613

V případě, že přebytek vznikl chybným účtováním při vyskladnění nakoupených zásob, potom se účtuje 501, 504 / 112, 132.

3. třída – KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK A KRÁTKODOBÉ FINANČNÍ ÚVĚRY

Schodek pokladní hotovosti 569 / 211

Odcizení neznámým pachatelem 569 / 211 *Daňově uznatelný náklad*

Přebytek pokladní hotovosti 211 / 668 *Vstupuje do základu daně³¹*

³¹ ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2013 – 2. díl: pro střední školy a pro veřejnost*. 14. Vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2013. 213 s. ISBN 978-80-87237-59-5, s. 188.

3.11 Shrnutí teoretické části

Inventarizace majetku a závazků je jednou činností, která přispívá k úplnosti, průkaznosti a správnosti údajů v účetnictví. Povinnost inventarizovat majetek a závazky ukládá účetním jednotkám zákon o účetnictví § 29, 30, kde také stanovuje pravidla pro provádění. Jejím hlavním úkolem je ověřovat, zda zachycený stav majetku a závazků v účetnictví souhlasí se skutečností.

Inventarizaci lze rozčlenit do různých druhů, kde záleží například na provedení způsobu inventur, na vztahu k účetní závěrce, na okamžiku provedení a na povinnosti provedení inventarizace. Mezi nejčastější dělení inventarizace patří na fyzickou a dokladovou, ale také na periodickou a průběžnou. Kde periodickou účetní jednotky provádějí k okamžiku sestavení účetní závěrky, ale naopak průběžná se provádí postupně v průběhu celého účetního období. Co se týče termínů při inventarizaci, musí účetní jednotka dodržovat 3 termíny. A to, že je vyžadováno provedení řádné inventarizace jedenkrát ročně. Zahájení inventury při provedení periodické inventarizace lze provést nejdříve čtyři měsíce před rozvahovým dnem a dokončena musí být nejpozději dva měsíce po rozvahovém dni. A jako poslední termín je v podobě pěti let, kdy je účetní jednotka povinna prokázat provedenou inventarizaci veškerého majetku a závazků. Dále v teoretické části byly zmíněny i inventarizační rozdíly. Zjištěným inventarizačním rozdílem může být manko nebo přebytek. Manko nastává, když je skutečný stav majetku a závazků nižší než stav účetní. V opačném případě, je-li skutečný stav majetku a závazků vyšší než účetní stav, se jedná o přebytek

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Představení organizace

Předem v praktické části je důležité zmínit, že společnost si nepřeje, aby byl zveřejněn název firmy a další některé citlivé údaje, kvůli případnému poškození dobrého jména firmy.

Společnost XXX, jejíž právní formou je společnost s ručením omezeným, je přední výrobce českých vodovodních baterií a koupelnových doplňků nejen v České republice, ale také ve střední Evropě. Působí na trhu již od roku 1990, kdy se zaměřila na prodej v oblasti vybavení koupelen. Společnost vznikla splynutím dvou společností a byla zapsána do Obchodního rejstříku 31. 8. 2011.

V současnosti mezi jejich široký sortiment patří například vodovodní baterie, koupelnové doplňky, instalatérský materiál, sprchy s příslušenstvím, WC sedátka, zahradní vybavení, kuchyňské dřezy, aj. Společnost nenabízí pouze vlastní výrobky, ale také výrobky zahraničních značek ve vysoké kvalitě.

4.1.1 Předmět podnikání

- Kovoobrábění
- Galvanizérství
- Výroba a zpracování skla
- Koupě a prodej zboží
- Zámečnictví
- Výroba, obchod a služby
- Vodoinstalatérství, topenářství

4.1.2 Organizační struktura

Společnost má dvě provozovny. Obchodní provozovna v sídle společnosti, kde jejím předmětem činnosti je prodej zboží a výrobků pro tuzemský trh a export. V sídle společnosti je rovněž umístěna maloobchodní prodejna a servisní středisko.

Výrobní provozovna, jejímž hlavním předmětem činnosti je výroba vodovodních baterií a koupelnových doplňků, je umístěna mimo sídlo společnosti. V areálu výrobního závodu jsou rovněž umístěny distribuční sklady společnosti.

4.2 Vnitropodnikové směrnice

Vybraná společnost nemá vnitropodnikovou směrnici dlouhodobé povahy na vykonání inventarizace. Společnost se řídí pouze nařízením, tzv. Organizačním zajištěním k provedení inventarizace, které obsahuje pokyny týkajících se provedení inventarizace, určením inventarizační komise a časovým harmonogramem inventury. Toto nařízení se každoročně mění.

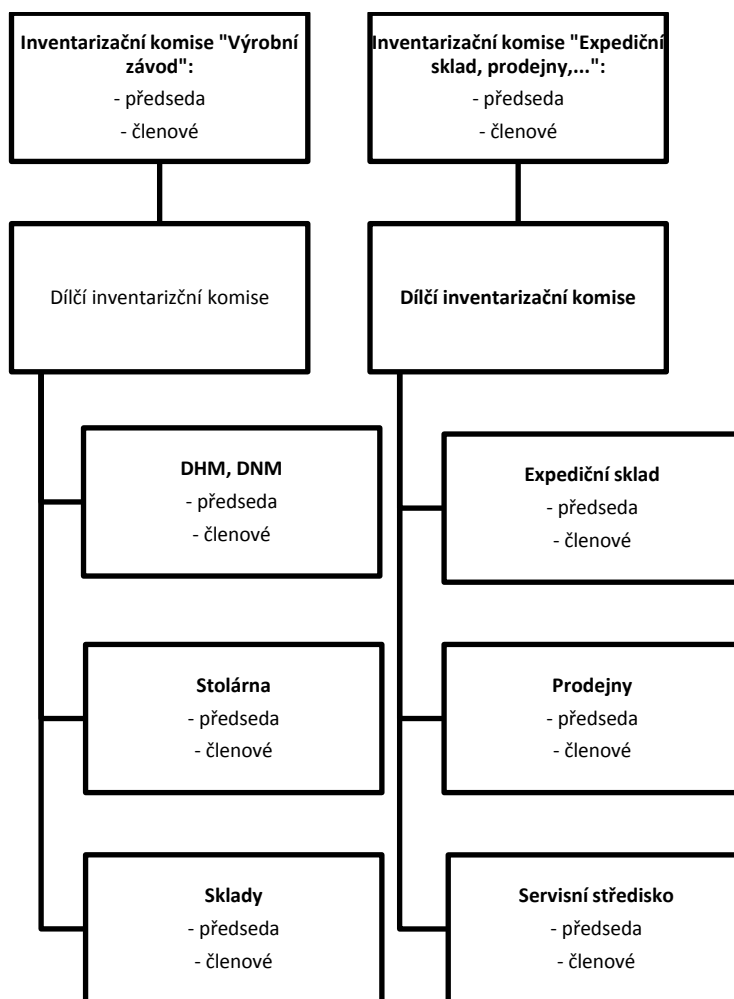
4.3 Proces inventarizace

4.3.1 Inventarizační komise

Popisovaná účetní jednotka se řadí mezi středně velké společnosti. Není tedy v silách jednoho člověka, aby inventarizaci zvládl sám. Proto je sestavena inventarizační komise jak pro výrobní závod, tak i pro expediční sklad, prodejny, servisní středisko. Obě inventarizační komise mají zvoleného jednoho předsedu se 3 – 4 členy. Dále se volí dílčí inventarizační komise, kde každé středisko má svého předsedu s několika členy. Všichni jsou zaměstnanci společnosti. Toto schéma je znázorněno v Grafu 1.

Při sestavení inventarizační komise účetní jednotka vycházela zcela v souladu s § 4 vyhlášky 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků.

Graf 1 Znárodnění schématu inventarizační komise

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.2 Druh a termíny inventarizace

Společnost provádí vždy inventarizaci k okamžiku sestavení účetní závěrky, tzn. ke konci rozvahového dne. Tím pádem se tedy jedná o periodickou inventarizaci. Pro účetní jednotku je účetním obdobím v tomto případě kalendářní rok, kdy rozvahový den je stanoven na 31.12.

Ve společnosti mají rozdělenou inventarizaci vždy na výrobní závod a expediční sklad, prodejny, servisní středisko. Kde například ve výrobním závodě jsou obsažena střediska jako brusárna, stolárna, montáž, sklárna, sklady ale také dlouhodobý hmotný i nehmotný

majetek. Zde celkově fyzická inventarizace probíhala ve dnech 24. 11. – 29. 12. 2015. Pro inventarizaci dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku byl určen termín od 24. 11. – 4. 12. 2016. Do poloviny prosince byly poslány poslední objednávky do výroby a od 18. 12. – 29. 12. 2016 byla ukončena výroba. Od tohoto okamžiku byla zahájena i inventarizace u zboží ve střediskách. Termín dokladové inventarizace byl stanoven od 31. 12. 2015 – 31. 1. 2016.

4.3.3 Předmět inventarizace

V tabulce č. 2 je zobrazen přehled majetku a závazků, které podléhají inventarizaci.

Tab. č. 2 Přehled majetku a závazků podléhající inventarizaci ve vybrané ÚJ

Předmět inventarizace	Syntetický účet	Způsob zjišťování skutečných stavů
Software	013	Dokladová, fyzická
Ocenitelná práva	014	Dokladová, fyzická
Stavby	021	Fyzická
Samostatné a movité věci a soubory movitých věcí	022	Fyzická
Pozemky	031	Dokladová, fyzická
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	Dokladová, fyzická
Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	Dokladová
Materiál na skladě	112	Fyzická
Nedokončená výroba	121	Dokladová, fyzická
Výrobky	123	Fyzická
Zboží na skladě a v prodejnách	132	Fyzická
Pokladna	211	Fyzická
Ceniny	213	Fyzická
Bankovní účty	221	Dokladová
Odběratelé	311	Dokladová
Poskytnuté zálohy	314	Dokladová
Ostatní pohledávky	315	Dokladová
Dodavatelé	321	Dokladová

Přijaté provozní zálohy	324	Dokladová
Ostatní závazky	325	Dokladová
Zaměstnanci	331	Dokladová
Ostatní závazky vůči zaměstnancům	333	Dokladová
Pohledávky za zaměstnanci	335	Dokladová
Zúčtování s institucemi soc. zabezpečení a zdrav. pojištění	336	Dokladová
Daň z příjmů	341	Dokladová
Ostatní přímé daně	342	Dokladová
Daň z přidané hodnoty	343	Dokladová
Ostatní daně a poplatky	345	Dokladová
Jiné pohledávky	378	Dokladová
Náklady příštích období	381	Dokladová
Výdaje příštích období	383	Dokladová
Výnosy příštích období	384	Dokladová
Příjmy příštích období	385	Dokladová
Dohadné účty aktivní	388	Dokladová
Dohadné účty pasivní	389	Dokladová
Ostatní rezervy	459	Dokladová
Jiné dlouhodobé závazky	479	Dokladová
Odložený daňový závazek a pohledávka	481	Dokladová

Zdroj: Vlastní zpracování na základě inventarizační dokumentace

4.3.4 Inventarizační písemnosti

Inventurní soupis vybrané společnosti obsahuje:

- Číslo, které identifikuje konkrétní majetek
- Pojmenování položky
- Měrnou jednotku
- Zónu a přihrádku
- Stav skladu
- Průměrnou cenu
- Hodnotu sklady

Inventurní soupis neobsahuje minimální náležitosti, které vymezuje § 30 odst. 2 ZoÚ.

Mezi chybějící náležitosti například patří:

- Podpisový záznam osoby odpovědné za zjištění skutečností
- Způsob zjišťování skutečných stavů
- Okamžik zahájení a okamžik ukončení inventury

K nahlédnutí je inventurní soupis uveden v Příloze č. 1.

Po skončení inventarizačních prací účetní jednotka sestavuje inventarizační zápis, jehož součástí je termín provedení inventarizace, způsob zjišťování skutečných stavů, zjištěné hodnoty, podpisové záznamy odpovědných osob, atd. V Příloze č. 2 je zobrazen inventarizační zápis zaměřený na dlouhodobý majetek.

Co se týče archivace dokumentů, společnost dodržuje zakotvenou povinnost prokázat provedení inventarizace po dobu následujících 5 let od rozvahového dne.

4.4 Realizace inventarizace vybraných druhů majetku a závazků v ÚJ

4.4.1 Fyzická inventura

4.4.1.1 Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek

Za dlouhodobý nehmotný majetek účetní jednotka považuje majetek, jehož vstupní cena je vyšší než 60 tis. Kč a doba použitelnosti je delší než 1 rok. Tento majetek je převeden v pořizovací ceně na příslušný majetkový účet:

- 013 – Software
- 014 – Ocenitelná práva
- 019 – Jiný dlouhodobý nehmotný majetek

O pořízení dlouhodobého nehmotného majetku je účtováno na účet:

- 041 - Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku

Dlouhodobý hmotný majetek

Účetní jednotka rozhodla, že dlouhodobým hmotným majetkem je majetek, jehož vstupní cena je vyšší než 40 tis. Kč a doba použitelnosti je delší než 1 rok. O tomto majetku se účtuje na příslušných účtech:

- 021 – Stavby
- 022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
- 031 – Pozemky

Standardně je pro pořízení dlouhodobého hmotného majetku využívá účetní jednotka účet:

- 042 – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku

Majetek, nehmotný i hmotný, oceňuje účetní jednotka v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a to buď reprodukčními pořizovacími cenami, vlastními náklady nebo pořizovacími cenami. Kde pořizovací cena zahrnuje vlastní cenu pořízení a vedlejší pořizovací náklady. Mezi pořizovací náklady patří zejména clo a celní poplatky, dopravné, skladné, manipulace, poštovné, montáž, uvedení do provozu, apod.

Účetní jednotka se rozhodla, že bude provádět evidenci dlouhodobého majetku pouze v příslušném účetním softwaru. Vždy ke konci účetního období, před zahájením inventarizace, se evidence vytiskne pro každé středisko, předá se dílčím inventarizačním komisím a provede se fyzická inventura. Fyzickou inventurou zjišťují existenci hmotného majetku, ale také jeho aktuální stav. Zjistí-li se, že některý majetek chybí nebo se už vůbec nepoužívá, zaznamená se komentář do seznamu majetku ke konkrétní položce. Během fyzické inventarizace byl vyřazen majetek kvůli jeho špatnému a neopravitelnému stavu. Majetek, který byl vyřazen je k nahlédnutí v Tabulce č. 3.

Tab. č. 3 Výsledek inventarizace – majetek k vyřazení

Inv. Číslo	Název	Pořizovací cena	Datum zařazení
28 1602	Síťový rozbočovač Accton	-	11. 9. 2000
28 48018	Kontrolní systém obchůzek	-	18. 2. 2004
22 3210	Svářečka Triody	-	1. 11. 1974
28 654	Židle pracovní Optima	-	30. 12. 2012
28 655	Židle pracovní Optima	-	30. 12. 2012
28 14	Drtička HSM-90	-	26. 11. 2003
28 381	GIGAMAX Speedy 7VR	-	20. 12. 2002
28 909	Židle pracovní administrativní	-	22. 10. 2003
28 78002	PC HAL3000 a Gold	-	31. 1. 2007
28 78003	LCD Samsung 204B	-	31. 1. 2007
28 78003	LCD Samsung 204B	-	31. 5. 2007
22 72001	Notebook FSC Celsius H240	-	31. 5. 2007
22 72007	Server HP Proliant ML350	-	30. 9. 2007

Zdroj: převzato z inventarizačního zápisu účetní jednotky

Ve společnosti dochází k častému přesunu majetku z jednoho střediska do jiného střediska, například pracovních židlí, počítačů, nebo notebooku. Ve většině případů tento pohyb není zaznamenán a poté je při inventarizaci složitě přemístěný majetek nalézt.

4.4.1.2 Zásoby

Inventarizace u zásob z hlediska rozsáhlosti patří mezi nejsložitější. O svých zásobách účtuje účetní jednotka na příslušných účtech:

- 112 – Materiál na skladě
- 121 – Nedokončená výroba
- 123 – výrobky
- 132 – Zboží na skladě a v prodejnách

Pro pořízení zásob účtuje účetní jednotka na účty:

- 111 – Pořízení materiálu
- 131 – Pořízení zboží

Účtování o pořízení se provádí způsobem A, kde materiál a zboží jsou účtovány v pořizovacích cenách. Pořizovací cena zahrnuje cenu pořízení, celní poplatky, skladovací poplatky při dopravě, dopravné za dodání do výrobního areálu. Materiál je oceňován metodou váženého aritmetického průměru. A zboží je oceňováno metodou FIFO.

Fyzická inventura zásob se ve společnosti provádí přepočítáváním, přeměřením, převážením apod., aby byl zjištěn skutečný stav. Který je poté porovnáván se stavem v účetnictví. Kromě toho je také dalším úkolem inventarizace zásob porovnat ocenění zásob v účetnictví s jejich užitnou hodnotou.

Porovnávání stavů je vedeno na základě inventurních soupisů. Rozdíl mezi skutečným stavem a stavem v účetnictví byl přebytek ve výši 14 761 Kč, účetní stav byl nižší než skutečný stav.

Dále na základě provedené inventarizace zásob byly k 31. 12. 2015 identifikovány zásoby, jejichž realizační hodnota je nižší než účetní hodnota. Z tohoto důvodu společnost vytvořila opravnou položku k zásobám v celkové výši 1 710 tis. Kč. Opravné položky k zásobám zobrazuje Tabulka č. 4.

Tab. č. 4 Opravné položky k zásobám (v tis. Kč)

	Opravné položky k zásobám
Zůstatek k 1. 1. 2015	1 820
Tvorba	674
Zúčtování/rozpuštění	-784
Zůstatek 31. 12. 2015	1 710

Zdroj: převzato z dokumentace účetní jednotky

4.4.1.3 Ceniny

Mezi ceninami má společnost zařazeny stravenky a poukázky Flexi Pass. Pro ceniny má účetní jednotka vymezen účet:

- 213 – Ceniny

Před zahájením inventury cenin se zjišťuje, zda mezi nepoužitými ceninami nejsou ceniny, které jsou neplatné případně znehodnocené. Dále probíhá samotná fyzická inventarizace, kde do inventurních soupisů jsou zapisovány ceniny podle druhů s konkrétním názvem, počtem kusů, jmenovité hodnoty a celkové částky. Při inventarizaci nebyl zjištěný rozdíl mezi skutečností a účetní evidencí.

4.4.1.4 Pokladna

Pro zaevidování pohybu peněžních prostředků v hotovosti vede účetní jednotka pokladní deník. Jelikož každý výběr nebo příjem musí být podložen dokladem, účtují na základě výdajového pokladního dokladu a příjmového pokladního dokladu. Standardně účtuje účetní jednotka o penězích v hotovosti na účtu:

- 211 - Pokladna

Společnost vede dvě pokladny, a to v české a cizí měně. Inventarizace pokladní hotovosti provádí osoba, která nemá podepsanou dohodu o hmotné odpovědnosti. Opět se fyzickou inventurou porovnává konečný stav hotovosti v pokladně s konečným zůstatkem na účtu 211 – Pokladna. Skutečně spočítané bankovky a mince se zapisují do sestavené výčetky platidel. Tato výčetka platidel je tabulka, která obsahuje sloupce s nominální hodnotou bankovek a mincí, počet kusů a celkový součet v Kč. Pro názornost byla sestavena Tabulka č. 5.

Tab. č. 5 Inventarizace pokladny – výčetka platidel

Nominální hodnota bankovek a mincí	Počet kusů	Celkový součet v Kč
5 000	52	260 000
2 000	43	86 000
1 000	38	38 000
500	1	500
200	1	200
100	2	200
50	0	0
20	1	20
10	2	20
5	1	5
2	0	0
1	1	1
Celkem	-	384 946

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně tak se provádí fyzická inventarizace peněžních prostředků v cizí měně, kde se navíc k rozvahovému dni přepočítávají na českou měnu. Společnost používá k rozvahovému dni pro přepočet cizí měny aktuální denní kurz vyhlášený Českou národní bankou. Na účtu Pokladna nevznikaly rozdíly mezi skutečným stavem v pokladně a evidenčním stavem pokladny.

4.4.2 Dokladová inventura

4.4.2.1 Pohledávky

Jestli souhlasí stav pohledávek v účetnictví se skutečným stavem, provádí účetní jednotka dokladovou inventuru. Pohledávky z obchodního styku jsou vedeny na účtech pomocí analytického členění:

- 311 100 – Pohledávky z obchodního styku – tuzemské
- 311 110 – Pohledávky z obchodního styku – zahraniční

Před ukončením roku provádí účetní jednotka inventuru dosud nezaplacených faktur. Kde dopis je rozeslán pouze největším odběratelům, ve kterém žádají odsouhlasení své pohledávky. Jedná-li se o pohledávky po lhůtě splatnosti je vytvořena opravná položka k pohledávce. U pohledávky po lhůtě splatnosti se zvyšuje riziko nezaplacení, která se může z pochybné pohledávky změnit na nedobytnou. O opravných položkách účetní jednotka účtuje na účtu:

- 391 – Opravná položka k pohledávkám

V tomto roce inventarizace pohledávek proběhla bez rozdílů.

4.4.2.2 Závazky

V podstatě inventarizace závazků je stejná jako u pohledávek. Pro závazky je vymezen účet:

- 321 100 – Závazky z obchodního styku – tuzemské
- 321 110 – Závazky z obchodního styku – zahraniční

Prostřednictvím aktuálního denního kurzu vyhlášeného Českou národní bankou se přepočítávají závazky v cizí měně na měnu českou.

4.4.2.3 Bankovní účty

Vybraná společnost své peněžní prostředky vede na účtu:

- 221 – Bankovní účty

Analytickým členěním rozlišují bankovní účty na běžné účty a devizové účty. V devizovém účtu mají uložené peněžní prostředky v cizí měně, konkrétně v eurech a dolarech. Pomocí tohoto účtu provádí bezhotovostní platební styk, jak ve vnitrozemí, tak i v zahraničí.

Dokladová inventura se provádí na základě výpisu z účtu, tzv. závěrečného, který banka zasílá vždy k okamžiku účetní závěrky. Kontrolují, zda souhlasí konečné zůstatky výpisů k poslednímu dni v roce se stavem v účetnictví.

4.4.2.4 Mzdové účty

U inventarizace mzdových účtů se účetní jednotka zaměřuje na účty:

- 331 – Zaměstnanci
- 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotní pojištění
- 342 – Ostatní přímé daně

Společnost zaměstnává 171 zaměstnanců. Podkladem pro inventuru mzdových účtů jsou sestavy od mzdové účetní, tzv. rekapitulace mezd. Tato rekapitulace mezd obsahuje souhrn veškerých vyplacených mezd, odvodů sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny za zaměstnance i zaměstnavatele, celkovou daň z příjmů, která musí být odvedena finančnímu úřadu, srážky a částku k výplatě. Pro účet 336 používá účetní jednotka analytické členění, kde na účet 336 100 zúčtuje se sociálním zabezpečením a na účet 336 100 pro zúčtování se zdravotní pojišťovnou. Při inventarizaci se porovnává, zda souhlasí zůstatek skutečné hodnoty podle rekapitulace mezd s účetním stavem. Mezi srovnávanými stavy nebyly objeveny žádné rozdíly.

4.4.2.5 Časové rozlišení aktiv a pasiv

I účty časového rozlišení podléhají inventuře. Kontroluje se jejich výše a odůvodněnost. Účetní jednotka provádí inventuru na účtech:

- 381 100 – Náklady příštích období
- 389 100 – Dohadné účty pasivní

Náklady příštích období obsahují položky jako povinné ručení, pojištění odpovědnosti, havarijní pojištění a pojištění majetku. Dohadné účty pasivní obsahují nevyfakturované dodávky plynu, vody, elektrické energie a telefony. Podkladem pro inventuru účtů časového rozlišení jsou tabulky, které jsou tvořené v MS Excelu. I zde musí zůstatek souhlasit s účetním stavem. Jak u nákladu příštích období i u dohadných účtů pasiv nevznikaly žádné inventarizační rozdíly.

4.5 Inventarizační zjištění

Provedená inventarizace ve společnosti na základě získaných informací proběhala bez velkých komplikací. Nevznikaly skoro žádné rozdíly mezi skutečným stavem a stavem v účetnictví. Pouze u zásob vznikl rozdíl a ten vykazoval přebytek v hodnotě 16 000 Kč. V níže uvedené Tabulce č. 6 jsou uvedeny stavy s případnými rozdíly.

Tab. č. 6 Inventarizační rozdíly zjištěné k 31. 12. 2015

Druh majetku	Účetní stav k 31. 12.	Skutečný stav k 31.12.	Rozdíl v Kč
Pozemky	3 397 000	3 397 000	-
Samostatné movité věci	10 792 000	10 792 000	-
Dlouhodobý hmotný majetek	945 080 000	945 080 000	-
Dlouhodobý nehmotný majetek	208 000	208 000	-
Zásoby	224 070	224 086	16 000
Pokladna	384 946	384 946	-
Ceniny	56 000	56 000	-

Pohledávky	119 904 000	119 904 000	-
Opravné položky k pohledávkám	648 000	648 000	-
Závazky	772 000	772 000	-
Bankovní účty	11 614 000	11 614 000	-
Náklady příštích období	379 462	379 462	-
Dohadné účty pasivní	961 058	961 058	-

Zdroj: vlastní zpracování

Inventarizační rozdíl u zásob je zaúčtován na příslušné účty:

Účetní operace	MD	Dal
Zásoby – přebytek	123.101	648.900

Velkým zjištěným nedostatkem je fakt, že společnost nemá vytvořenou vnitropodnikovou směrnici. Dále pak u inventurních soupisů chybí minimální náležitosti, mezi které patří například jméno a podpis inventarizační komise, která vypracovávala konkrétní soupis, způsob zjištění skutečných stavů, datum provedení inventarizace, apod.

Pro společnost by bylo nejlepší vytvořit si vlastní vnitropodnikovou směrnici k inventarizaci. Obsahovat by měla zejména vymezení majetku a závazků, které podléhají předmětu inventarizace, sestavení inventarizační komise, časový harmonogram prací, vzor inventurních soupisů, způsob zjišťování skutečného stavu majetku a závazků, údaje o archivaci.

V další části je samotný návrh vnitropodnikové směrnice týkající se inventarizace majetku a závazků. Tuto směrnici může účetní jednotka brát jako doporučení pro zlepšení vnitřních předpisů a zahrnout ji do svých stávajících vnitřních předpisů.

Název a sídlo ÚJ:

Datum platnosti od:

Číselné označení:

Typ dokumentu: Směrnice

Inventarizace majetku a závazků

Úvodní ustanovení

Inventarizace majetku a závazků se řídí příslušnými ustanoveními zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, a dále Českými účetními standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Inventarizace

Inventarizace slouží ke zjištění skutečného stavu majetků a závazků a následně k porovnání se stavem v účetnictví. Předmětem inventarizace je majetek (dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, krátkodobý finanční majetek, zásoby, dlouhodobé a krátkodobé pohledávky a další aktiva) a závazky (dlouhodobé a krátkodobé závazky, rezervy a další pasiva). Inventarizaci provádí účetní jednotka vždy k okamžiku, ke kterému sestavuje účetní závěrku, tj. k poslednímu dni účetního období. V případě neobvyklé situace (krádež, přírodní pohromy) může účetní jednotka rozhodnout o provedení mimořádné inventarizace.

Inventarizační orgány

K zajištění patřičného průběhu a potvrzení správnosti inventarizace se zakládá inventarizační komise s dílčí inventarizační komisí. Inventarizační komise musí mít minimálně 2 členy. Účetní jednotka sestavuje dvě inventarizační komise pod názvy „Výrobní závod“ a „ Expediční sklad, prodejny, servisní středisko“. Každá z těchto komisí má zvoleného předsedu se členy. Úkolem inventarizační komise je provedení jednotlivých inventur a zjistit skutečný stav majetku a závazků, sestavení inventarizačního zápisu o uskutečněných inventurách, navrhování způsobu vypořádání a zaúčtování inventarizačních rozdílů.

Inventury

Inventura je rozlišována dle charakteru inventarizovaného majetku a závazků, inventura fyzická a dokladová, případně spojení obou inventur.

Fyzická inventura slouží ke zjištění skutečného stavu hmotného majetku (dlouhodobý majetek, zásoby, peněžní prostředky apod.). Při fyzické inventuře se skutečné stavy zjišťují například přepočítáním, převážením a přeměřením. U majetku, u kterého nelze provést fyzickou inventuru, slouží dokladová inventura pro zjištění skutečného stavu (majetek nehmotného charakteru, pohledávky, závazky, časové rozlišení aktiv a pasiv, apod.). Tento stav majetku a závazků je zjišťován podle různých písemností.

Inventarizační písemnosti

Skutečné stavy účetní jednotka zaznamenává do inventarizačních písemností. Tyto písemnosti slouží jako doklady o správnosti a dokazují provedení uskutečněné inventury. Mohou být připraveny v elektronické nebo listinné podobě. Po provedení inventarizace se inventarizační písemnosti archivují po dobu pěti let. Účetní jednotka vyhotovuje inventurní soupis a inventarizační zápis.

Inventurní soupis musí obsahovat minimálně tyto náležitosti:

- název účetní jednotky
- způsob zjišťování skutečného stavu
- skutečnosti podle § 30 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- ocenění majetku a závazků
- okamžik, ke kterému se sestavuje účetní závěrka
- okamžik zahájení inventury
- okamžik ukončení inventury
- jména a podpisy všech členů inventarizační komise

Inventarizační zápis obsahuje shrnutí o provedení všech inventur podle jednotlivých druhů majetku a závazků, zjištěné inventarizační rozdíly a jejich následné zaúčtování, seznam inventurní soupisů a případné návrhy na řešení zjištěných chyb.

Inventarizační rozdíly

Za inventarizační rozdíl se považuje, rozdíl mezi skutečným stavem majetku a závazků a stavem v účetnictví. Mohou nastat dva případy:

- je-li skutečný stav nižší než stav účetní, jde o manko (u peněžních prostředků a cenin jde o schodek)
- je-li skutečný stav vyšší než stav účetní, jde o přebytek

Zda účetní jednotka zjistí manko, může tuto škodu nechat předepsat k úhradě zodpovědné osobě. Avšak u schodku u peněžních prostředků a cenin musí být vždy předepsaná zodpovědné osobě. Vzniklé inventarizační rozdíly vyúčtuje účetní jednotka do účetního období, za které se ověřuje inventarizační stav majetku a závazků.

5 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda vybraná účetní jednotka postupuje při inventarizaci v souladu s platnými právními předpisy. Inventarizace majetku a závazků je nedílnou součástí účetní závěrky a slouží k úplnosti, průkaznosti a správnosti údajů v účetnictví. Z tohoto důvodu je účelem inventarizace ověřit, jestli stav majetku a závazků zachycený v účetnictví odpovídá skutečnosti.

V teoretické části byl dle odborné literatury definován pojem inventarizace. Jelikož byla bakalářská práce zaměřena na dokumentaci, termíny a způsoby inventarizace, byly vysvětleny i tyto pojmy. Dále byly vybrány konkrétní druhy majetku a závazků a popsáno, jak u nich inventarizace probíhá.

V související praktické části byla analyzována vybraná účetní jednotka a popsán konkrétní probíhající proces inventarizace majetku a závazků na základě rozhovorů s pracovníky společnosti. Opět zde byly vybrány konkrétní druhy majetku a závazků a vyhodnoceny získané informace o tom, jak u těchto druhů probíhá inventarizace. A na základě sehnanych informací bylo vyhotoveno inventarizační zjištění.

Podle zjištění probíhá inventarizace v této účetní jednotce v zásadě s platnými právní předpisy. Společnost si zakládá na řádném provedení inventarizace, aby nedocházelo k tomu, že účetnictví nebude neposkytovat úplné, průkazné a správné zobrazení.

Avšak v této práci byl zjištěn nedostatek, a to že účetní jednotka nemá vytvořenou vnitropodnikovou směrnici k inventarizaci majetku a závazků. Jelikož je účetní jednotka povinna ze zákona vytvořit vnitropodnikovou směrnici, bylo konkrétním zjištěním a doporučením této bakalářské práce vytvořit stručnou směrnici, kterou by mohla účetní jednotka případně zařadit mezi své vnitřní předpisy.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BŘEZINOVÁ, Hana. *Základy účetnictví: Distanční studijní opora*. 1. vydání. Znojmo: SVŠE, 2013. 151 s. ISBN 978-80-87314-37-1.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších právních předpisů. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/cast5.asp>

KOVALÍKOVÁ, Hana. *Vnitřní směrnice pro podnikatele*. 11. akt. vyd. Praha: ANAG, 2013. 439 s. ISBN 978-80-7263-824-6.

NARSIS, I. *Theory In Cost Accounting*. India: Atlantic, 2009. 208 p. ISBN 8126910372.

RUBÁKOVÁ, Věra. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2010*. 4. vyd. Praha: GRADA, 2010. 192 s. ISBN 978-80-247-3299-2.

RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. 14. akt. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1144 s. ISBN 978-80-7263-853-6.

SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. Praha: Bova Polygon, 2005. 336 s. ISBN 80-7273-117-3.

SCHIFFER, Vladimír. *Inventarizace v praxi – otázky a odpovědi*. Praha: GRADA, 2006. 292 s. ISBN 80-247-1921-5.

STROUHAL, Jiří a Renáta ŽIDLICKÁ. *Účetnictví 2008: Velká kniha příkladů*. Brno: Computer Press, 2008. 501 s. ISBN 978-80-251-1910-5.

SVOBODA, Patrik a Hana BOHUŠOVÁ, 2007. Inventarizace majetku a závazků. In: *Daňáři online* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 1. 11. 2007 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d2820v3638-inventarizace-majetku-a-zavazku/?search_query=\\$index=246](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d2820v3638-inventarizace-majetku-a-zavazku/?search_query=$index=246)

SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Inventarizace – praktický průvodce*. 6. rozš. vyd. Praha: ANAG, 2011. 360 s. ISBN 978-80-7263-652-5.

ŠPIČKOVÁ, Markéta a Blanka ŠPIČKOVÁ, 2012. Důležitost inventarizace a majetku a závazků. In: *Účetní kavárna* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 27. 9. 2012 [cit. 2015-11-26]. Dostupné z: http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d39744v49767-dulezitest-inventarizace-majetku-a-zavazku/?search_query=Inventarizace+majetku+a+z%C3%A1vazk%C5%AF&search_results_page=

ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2013 – 2. díl: pro střední školy a pro veřejnost*. 14. Vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2013. 213 s. ISBN 978-80-87237-59-5.

VOJTEK, Ivan, 2013. Inventarizace. In: *Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály* [online]. Praha: Verlag Dashöfer, 4. 3. 2013 [cit 2015-11-26]. Dostupné z: http://www.du.cz/33/inventarizace-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Epi9_SRKsm7DKYLE0S2G0W0/?query=inventarizace&serp=1

7 SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1 Příklad obecné formy inventurního soupisu	24
Tab. č. 2 Přehled majetku a závazků podléhající inventarizaci ve vybrané ÚJ	34
Tab. č. 3 Výsledek inventarizace – majetek k vyřazení.....	38
Tab. č. 4 Opravné položky k zásobám (v tis. Kč).....	40
Tab. č. 5 Inventarizace pokladny – výčetka platidel.....	41
Tab. č. 6 Inventarizační rozdíly zjištěné k 31. 12. 2015	44

8 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Inventurní soupis vybrané účetní jednotky

Příloha č. 2 Inventarizační zápis dlouhodobého majetku

9 PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Inventurní soupis vybrané účetní jednotky

Inventura k 31.12.2015

Datum: 29.12.2015

Čas: 13:46

Portfólio:

Materiálová skupina:

Celkem za sestavu:

Číslo dílu	Pojmenování	MJ	Zóna	Přhrádka	Stav skladu	Prům. cena	Hodnota skladu
01770203501BC0	baterie 77020- BMO1	KS	34	34010900	20,00	826,66	16 533,15
017705R3501BC0	baterie 77050R- BMO7P	KS	34	34011300	29,00	1 182,18	34 283,30
01770603501BC0	baterie 77060- BMO7	KS	34	34011000	24,00	604,36	14 504,74
01775013501BC0	baterie 77501- BMO2LS	KS	34	34010800	14,00	884,32	12 380,45
				QS povrch	4,00	884,32	3 537,27
01777133501BC0	baterie 77713- BMO4	KS	34	34011300	19,00	702,13	13 340,41
01780013501BC0	baterie 78001- BRT2	KS	34	34011200	58,00	710,88	41 230,85
01780043501BC0	baterie 78004- BRT2VL	KS	34	34010800	17,00	822,19	13 977,25
01780113501BC0	baterie 78011- BRT6	KS	34	34011300	3,00	881,55	2 644,65
01780203501BC0	baterie 78020- BRT1	KS	34	34010800	26,00	1 035,94	26 934,42
01780603501BC0	baterie 78060- BRT7	KS	34	34010600	8,00	633,61	5 068,86
01790003501PMD	páka Modena	KS	34	34010800	317,00	47,19	14 958,54
01790013501BC0	baterie 79001- BTM2	KS	34	34010800	52,00	576,02	29 952,85
01790113501BC0	baterie 79011- BTM6	KS	34	34021100	2,00	549,10	1 098,20
01790203501BC0	baterie 79020- BTM1	KS	34	34011200	12,00	667,86	8 014,27
01797133501BC0	baterie 79713- BTM4	KS	34	34010800	25,00	634,10	15 852,57
01800013501BC0	baterie 80001- BBO2	KS	34	34010900	133,00	364,43	48 468,77
01800203501BC0	baterie 80020- BBO1	KS	34	34011000	6,00	554,32	3 325,93
01800613501BC0	baterie 80061- BBO7	KS	34	34021000	65,00	467,68	30 398,97
01800713501BC0	baterie 80071- BBO5A	KS	34	34011400	13,00	676,68	8 796,84
01807133501BC0	baterie 80713- BBO4	KS	34	34010900	64,00	512,63	32 808,20
01810013501BC0	baterie 81001- BDJ2	KS	34	34021000	19,00	451,24	8 573,48
01810113501BC0	baterie 81011- BDJ6	KS	34	34011200	39,00	381,81	14 890,49
01810203501BC0	baterie 81020- BDJ1	KS	34	34011100	40,00	538,62	21 544,89
01810613501BC0	baterie 81061- BDJ7	KS	34	34011100	25,00	515,87	12 896,67
01817133501BC0	baterie 81713- BDJ4	KS	34	34011200	30,00	518,96	15 568,90

Příloha č. 2 Inventarizační zápis dlouhodobého majetku

Strana 1 (celkem 2)
Znojmo, 18.1.2016

ZÁPIS Z INVENTARIZACE DLOUHODOBÉHO MAJETKU PROVEDENÉ K 31.12.2015

Společnost NOVASERVIS spol. s r.o. provedla ve smyslu § 6 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví a návaznosti na § 29 a 30 ve dnech 23. 11. 2015 – 22. 12. 2015 fyzickou inventarizaci dlouhodobého majetku ke dni 31. 12. 2015.

Časový harmonogram inventury:

Inventarizace dlouhodobého majetku proběhla dle stanoveného harmonogramu uvedeného v příloze č.1.

Průběh inventury:

Inventarizace dlouhodobého majetku proběhla dle postupu a složení IK a DIK, který byl stanoven v Nařízení inventarizace, tak jak je uvedeno v příloze č. 2 tohoto zápisu.

VÝSLEDEK INVENTARIZACE:

Při fyzické inventarizaci bylo zjištěno následující:

1) Majetek k vyřazení

Inv. Číslo	Název	Pořizovací cena	Datum zařazení
28	1602	Síťový rozbočovač Accton	11.9.2000
28	48018	Kontrolní systém obchůzek	18.2.2004
22	3210	Svářečka Triody 320	1.11.1974
28	654	Židle pracovní Optima	30.12.2002
28	655	Židle pracovní Optima	30.12.2002
28	14	Drtička HSM-90	26.11.2003
28	381	GIGAMAX Speedy 7VR	20.12.2002
28	909	Židle pracovní administrativní	22.10.2003
28	78002	PC HAL3000 a Gold	31.1.2007
28	78003	LCD Samsung 204B	31.1.2007
28	78003	LCD Samsung 204B	31.1.2007
22	72001	Notebook FSC Celsius H240	31.5.2007
22	72007	Server HP Proliant ML350	30.9.2007
	CELKEM		

Strana 2 (celkem 2)

Znojmo, 18.1.2016

Celková hodnota majetku určeného k vyřazení kvůli jeho špatnému a neopravitelnému stavu činí

Znojmo, 18. 1. 2016

předseda inventarizační komise

jednatel

Přílohy

- č.1 – Časový harmonogram inventarizace
- č.2 – Nařízení inventarizace
- č.3 – Kontrolní sestavy
- č.4 --Vyřazovací protokoly